

ØKONOMISKE KONSEKVENSBEREGNINGER – MARTS 2025

Forfattere: Michael Groes Christiansen

^a SEGES Innovation P/S

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Hovedkonklusion

Notatet sætter økonomisk værdi på produktivitsændringer ved forskellige noteringsniveauer med en mediannotering på 11,75 kr./kg og med de forventede foderprisniveauer til og med 3. kvartal 2025.

Sammendrag

Dette notat viser konsekvenser af afvigende produktivitet i forhold til Den beregnede Smågrise-noterings forudsatte produktivitet. Værdien af mange produktivitsændringer er noteringsafhængig. Der er regnet med 11,75 kr./kg slagtekrop i notering +/- 1 kr./kg i intervaller. I efterkorrektioner per kg slagtekrop er der brugt 1,09 kr./kg.

So-, smågrise- og slagtegrisefoder er sat til henholdsvis 2,02 kr./FEso og 2,44 og 2,01 kr./FEsv i beregningerne.

For 100 % dansk fuldlinje-produktion er minimumsnoteringskrav for et positivt EBIDTA-resultat, dvs. resultat før renter, afskrivninger, skatter og amortisering en notering > 9,9 kr./kg. Hvis resultat per gris før skat skal være positivt, kræves dog ca. 11,6 kr./kg i notering.

Der forventes lige i øjeblikket ca. 75 kr./smågris højere salgpris ved markedsnotering i forhold til Beregnet Smågrisenotering til og med september 2025.

Ved salg ved 30 kg og med effektivitet og priser som i Beregnet Smågrisenotering vil der være en gevinst på ca. 8 kr./smågris som resultat med ca. 90 kr./smågris EBIDTA resultat. Dette ved en notering på 11,75 kr./kg. Ved 100 % smågrise-markedsnotering i stedet for Beregnet Smågrisenotering forventes et plus på ca. 85 kr./smågris i resultat før skat og et EBIDTA resultat på ca. 165 kr./smågris.

For slagtegrise ser økonomien således ud. Med smågrise til Beregnet Smågrisenotering forventes der et EBIDTA-resultat på + 85 kr./slagtegris ved en DC-notering på 11,75 kr./kg. Resultat forventes at blive på ca. 8 kr./slagtegris.

Med så positive EBIDTA-resultater, som vist her, bør alle fylde deres slagtegrisebestalde, også selvom der måske indkøbes til halv beregnet/halv markedsnotering.

Der er lavet følsomhedsberegninger på, hvor meget DB per enhed kan rykkes, hvis effektiviteten forbedres på bedriften med det anvendte pris- og produktivetsniveau. Udover dette er der for produktivitetstallene vist, hvad noteringsændringer betyder for nøgletallets værdifastsættelse.

Der er tilføjet et afsnit med økonomiske værdier ved øget so-overlevelse, og hvordan det kan omsættes til værdi per reddet soliv eller per %-point. Disse kalkuler kræver en marginalomkostning ved at udskifte en afregnet so med en løbet polt på 32 uger. Der er derfor tilføjet nogle vejledende omkostninger for en sopolt løbet ved 32 uger gammel.

Baggrund

Værdien af ændringer i en bedrift er nogle gange noteringsafhængig, såsom fravænnede grise per årso og daglig tilvækst hos vækstgrise. Andre gange medfører en effektivitetsforbedring en sænkning af stykomkostninger og dermed en økonomisk gevinst, som er uafhængig af noteringsforhold. Dette gør, at fokusområder nogle gange skal flyttes, så bedriften går fra fokus på minimering af omkostninger ved lavkonjunkturer til outputmaksimering i højkonjunkturer. Dette gælder også, selv om de marginale omkostninger til sidst producerede enhed måske stiger herved. Dette forhold betyder ikke så meget i højkonjunkturer, da let stigende fremstillingspriser er dækket ind af de høje priser.

Materialer og metoder

Formålet er at beregne de økonomiske konsekvenser ved afvigelser i effektivitet i forhold til landsgennemsnittet. Konsekvenserne beregnes også ved forskellige noteringer.

Beregningerne er baseret på Grundlag for Den beregnede Smågrisenotering [1] samt egne beregninger. Der er lavet følsomhedsanalyser på +/- 2 gange 1 kr./kg i afregningspris til begge sider i forhold til en notering på 11,75 kr./kg i midten, som både påvirker smågrise- og slagtegriseproducenten. Udover notering er der regnet med 1,09 kr./kg slagtekrop i samlede korrektioner og efterbetalinger per kg slagtekrop.

For de forhold, der har indflydelse på produktiviteten f.eks. daglig tilvækst, dødelighed og levende-fødte grise, øges den økonomiske effekt med stigende/faldende notering i nominelle kr. Der regnes i dækningsbidrag (DB) per enhed i tabellerne.

Tabellerne er beregnet på basis af de foderpriser, som er vist i tabel 1 og med de smågrisepriser, som disse foderpriser vil give i Den beregnede Smågrisenotering under vekslende noteringer.

Tabel 1. Foderpriser i kr./FEsv, som er brugt i analysen

Fodertype	Kr./FEso eller Kr./FEsv
Sofoder	2,00
Fravænningsblanding	3,52
Smågrisefoder	2,21
Vægtet smågrisefoder	2,44
Slagtegrisefoder	2,01

Øvrige forudsætninger udover foderpriser er vist i tabel 2.

Tabel 2. Diverse forudsætninger vedr. effektivitet i beregningerne

Enhed	Effektivitetsnøgletal
Levendefødte per kuld	18,20
Døde i diegivningsperioden, %	14,25
Fravænnede grise/kuld	15,61
Kuld per årssø	2,23
Fravænnede grise per årssø	34,80
Spildfoderdage per kuld	16,58
Smågrise 7-30 kg	
Daglig tilvækst, gram/dag	467
FEsv/kg, smågrise	1,76
Dødelighed smågrise	4,1%
Slagtegrise 30 kg til slagtning	
Slagtekrop i varm vægt, kg/gris	90,6
Daglig tilvækst, gram/dag	1.055
FEsv/kg tilvækst, slagtegrise	2,64
Kødprocent, slagtegrise, %	59,4
Dødelighed slagtegrise	3,5%

Omkostningen ved en spildfoderdag per kuld per årssø er her beregnet som en afledt effekt af faringsprocenten i en modelberegning. Rentepåvirkningen er lavet ud fra modelberegninger, hvor gennemsnitligt ca. 50 % af den investerede kapital i staldbygninger og inventar vil være tilbagebetalt. Mange besætninger vil derfor have større/mindre rentefølsomhed end beregnet her.

Økonomiske metoder og enheder anvendt

Indenfor grise kan der regnes i DB per produceret enhed (uden tidsenhed) eller der kan beregnes, hvor meget der laves per tidsenhed, hvor tidsenheden er 365 dage = 1 år. Tidsenhed er f.eks. indeholdt i begreberne DB i kr. per årssø. Værdien af øget daglig tilvækst for små- og slagtegrise er beregnet ved at antage, at antal grise produceret årligt per stiplads ændres, hvis de vokser hurtigere/langsommere. Her antages det altså, at omsætningshastigheden ændres årligt, hvorved indkøbte/overførte grise afstemmes efter, hvor hurtigt de vokser.

Ændret daglig tilvækst kan også bruges til at ændre afgangsvægten på grisene, det vil sige DB per gris kan ændres ved at lægge flere/færre kg på en indsat gris afhængig af et fast antal stalddage til rådighed per gris.

Et eksempel på brug af tabel kunne være værdi af ændret faringsprocent, som er øget i 1. kvartal med + 5 %-point.

Enhedsværdien under en given notering slås op og er for faringsprocent udtrykt som +/- 1 %-point i tabel 5.

Værdien af at have hævet faringsprocenten per årssø ved en given notering er:

Enhedsværdi i kr./faringprocent/noteringsniveau * (+ ændring i % i faringsprocent) * (periodelængde i dage/365 dage).

Fokus på nemme hurtige marginaloverslagsberegninger af hvad øget so-overlevelse er værd, har gjort, at der er tilføjet en tabel 11 for dette. Enheden her er ikke per årssø - men per kuld.

Kødprocent-afregningsfunktion

I Appendiks er der redegjort for værdien af en kødprocentpoints-enhedsændring. Dette er nødvendigt, fordi kødprocent-afregningen ikke er lineær i forhold til en ændring i kødprocent. Der er regnet med gældende kødprocent-maske fra Danish Crown som vist i tabel 3.

Tabel 3. Gældende Danish Crown kødprocent-maske fra 8. maj 2023

Kødprocent	Regulering
58,1 – 62,1 %	+10 øre/%-point
58,1 (Basis)	0
56,1- 58,1 %	-10 øre/%-point
54,1 - 58,9 %	-15 øre/%-point
54,1 - 56,9 %	-25 øre/%-point

Spredningen i kødprocent på so- og galtgriseniveau er analyseret på besætningsniveau ud fra slagtedata for en 3-måneders periode fra et slagteri. Data fra leverandørbesætninger blev analyseret i en periode via udtræk på kønsniveau. Kriteriet for at være med, blev sat til mindst 250 stk. so- og galtgrise leveret i perioden, så alle medtagne CHR-nr. havde leveret mindst 500 grise.

Resultater og diskussion

Tabel 4 viser afstanden til nulpunktnotering i resultat per gris og indtjeningen før renter, afskrivninger, skatter og amortiseringer (EBIDTA) for integrerede besætninger og for de enkelte driftsgrene per gris. EBIDTA kaldes også resultat af primær drift eller dækningsbidrag 2 i mere danske termer.

Nulpunktnoteringen er ca. 11,6 kr./kg i beregningerne, men det er EBIDTA, som afgør, om der skal produceres grise eller ej.

Hvis EBIDTA ikke er større end 0, kan det i teorien ikke betale sig at sætte grise ind i staldene.

EBIDTA er > 0 kr./gris så længe noteringen >= 9,9 kr./kg med det valgte foderprisniveau og brugte effektivitetsforudsætninger for en integreret besætning.

Smågrise kan nogle gange sælges for en højere markedspris end beregnet, hvilket kan betyde bedre smågriseresultater end vist her, mens slagtegriseproducenter omvendt kan risikere at skulle betale mere for smågrise end Beregnet Smågrisenotering forudsætter. Der forventes i 2025 en gennemsnitlig prisforskel på ca. +75 kr./30 kg gris i forskel mellem markedsnotering og Beregnet Smågrisenotering til og med ultimo september 2025. Dette er et fald på ca. 25 kr./30 kg gris i forhold til sidste notat

Tabel 4. Afstand til nulpunktsnotering og resultat per enhed (EBIDTA) før renter og afskrivninger som funktion af Danish Crown-notering (ifølge Den beregnede Smågrisenotering)

Notering: Danish Crown, kr./kg	Kr./kg slagtekrop	9,75	10,75	11,75	12,75	13,75
Afregningspris inkl. efterbetaling, kr./kg	Kr./kg slagtekrop	10,84	11,84	12,84	13,84	14,84
+/- afstand til nulpunktsnotering i kr./kg	Kr./kg slagtekrop	-1,82	-0,82	0,18	1,18	2,18
EBIDTA i 0, noteringskrav i kr./kg	Kr./kg slagtekrop	9,91	9,91	9,91	9,91	9,91
Resultat/gris fra løbning til slagtning	Kr./gris fra 0-119 kg	-165	-75	16	107	197
EBIDTA fra løbning til slagtning/kr./gris	Kr./gris fra 0-119 kg	-15	76	166	257	348
EBIDTA per fravænnet	Kr./7 kg gris	-5	24	54	83	112
EBIDTA per smågris (7-30 kg)	Kr./7-30 kg gris	-2	13	28	43	58
EBIDTA per slagtesvin (30-119 kg)	Kr./30 -119 kg	-8	39	85	131	177

Søer til og med fravæning (7 kg)

De økonomiske konklusioner fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Søer til fravæning: Økonomisk konsekvenstabel baseret på Beregnet Smågrisenotering

Notering: Danish Crown, kr./kg		9,75	10,75	11,75	12,75	13,75
Afregningspris inkl. efterbetaling, kr./kg		10,84	11,84	12,84	13,84	14,84
7 kg pris		211	240	269	298	328
Søer til fravæning	+/- ændring	Kr. per årssso	Kr. per årssso	Kr. per årssso	Kr. per årssso	Kr. per årssso
DB per årssso	Notering	2.530	3.547	4.564	5.581	6.598
Levendefødte grise per kuld*	+/- 1 gris	403	459	515	571	627
Fravænnede grise per årssso	+/- 1 gris	211	240	269	298	328
Pattegrisedødelighed, %-point**	+/- 5 %	372	431	491	550	609
Fravænningsvægt 1,5-7 kg***	+/- 1 kg	405	470	534	599	663
Fravænningsvægt 7-9 kg***	+/- 1 kg	301	365	430	494	559
Fravænningsvægt minus øget sofoderforbrug	+/- 1 kg	127	191	256	320	385
Spildfoderdage per kuld****	+/- 1 dage/kuld	40	46	53	59	65
Faringsprocent, %-point****	+/- 1 %	33	38	43	48	53
Noteringsuafhængige værdier						
Prisændring eget sofoder	+/- 0,1 kr./FEsv	154	154	154	154	154
Renteændring i %-point	+/- 1 %	240	240	240	240	240

* (7 kg's pris x 0,858 x 2,23)

** (levendefødte x 0,05 x 2,23- (5,5 kg pattegrisetilvækst x 2,5 FEso/kg tilvækst) x kr./FEso)

*** Værdi ifølge Den beregnede smågrisenotering. Det vil sige kg-regulering alene i dette vægtinterval

**** Hvert kg øget fravænningsvægt koster 2,5 FEso x kr./FEso

***** Se metode for værdi faringsprocent og spildfoderdage per kuld værdi

Alle beløb i tabel 5 er gældende per årssso, og er derfor gældende for en periodelængde på 365 dage med valgt notering etc.

Beregning af værdien af faringsprocent og spildfoderdage sker via modellen, hvor resultaterne står i tabel 6.

Forventede afledte effekter af +5 i faringsprocent et helt år er, at det øger antal fravænnede grise med ca. 1 fravænnet grise per årssso alene via flere kuld per årssso eller ca. 5 %-point * 43 kr. = 215 kr./årssso.

Table 6. Effekt af faringsprocent på 87,5 % +/- 5 %-point. Modellen passer på gennemsnitligt stabile faringsprocenter over en periode ved en notering på **11,75 kr./kg**

Faringsprocent indlagt	82,50	87,50	92,50	Middel + 1 faringsprocent
Enhed	Kr./årsso	Kr./årsso	Kr./årsso	Ændring enhed
Salgsindtægt/årsso	9.112	9.371	9.580	46,8
Sofoder i kr./årsso	2.900	2.923	2.942	4,2
KS i kr./årsso	102	99	96	-0,6
Øvrige stykomkostninger	1.784	1.784	1.784	0,0
DB/årsso	4.326	4.564	4.758	43,2
DB per fravænnet gris	128	131	134	0,6
Spildfoderdage per kuld	21,2	16,6	13,0	-0,8
Kuld per årsso	2,17	2,23	2,28	0,0
Fravænnede grise per årsso	33,84	34,80	35,58	0,2

Hvis perioden er over/under 365 dage ganges beløbet ved en given notering med brøken (perioden i dage/365 dage). At forbedre noget marginalt i et kvartal er altså lig med 25 % af de beløb, som står i tabellen.

Ved en notering på 11,75 kr./kg er værdien per faringsprocent 43 kr./%-point:

Hvis faringsprocenten er hævet 5 %-point i et kvartal (25 % af et år) i en besætning med 1.000 søer, er DB i besætningen hævet med:

$$1.000 \text{ årssøer} * 25 \% \text{ af et år} * (+ 5 \% \text{-point} * 43 \text{ kr./}\% \text{-point}) = 53.998 \text{ kr.}$$

Hvis besætningen kan holde niveauet på + 5 i faringsprocenten i et år, er der ca. 216.000 kr. i gevinst i besætningen på at hæve faringsprocenten.

Smågrise 7-30 kg

De økonomiske konklusioner for smågrise 7-30 kg fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Smågrise (7-30 kg): Økonomisk konsekvenstabel baseret på Beregnet Smågrisenotering

Notering: Danish Crown, kr./kg		9,75	10,75	11,75	12,75	13,75
Afregningspris inkl. efterbetaling, kr./kg		10,84	11,84	12,84	13,84	14,84
Smågrisepris 7 kg	kr./gris	240	269	298	328	302
Smågrisepris 30 kg	kr./gris	419	464	508	552	518
Afgangsvægt	+/- 1 kg	6,2	6,5	6,8	7,1	7,0
Smågrise	+/- ændring	Kr./gris	Kr./gris	Kr./gris	Kr./gris	Kr./gris
DB per gris	Notering	38	53	68	83	98
Daglig tilvækst, g/dag*	467 +/- 10 g	0,8	1,1	1,4	1,7	2
DB-ændring ved ændring i afgangsvægt**	+/- 1 kg	1,60	1,89	2,19	2,49	2,79
Dødelighed, %-point	+/- 1 %	2,9	3,3	3,7	4	4,4
Noteringsuafhængige værdier						
FESv pr. kg tilvækst	+/- 0,1 FESv/kg	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Prisændring eget smågrisefoder	+/- 0,1 kr./FESv	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Renteændring, %-point	+/- 1 %	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1

* Øget daglig tilvækst bruges til at producere flere smågrise per stiplads

** Korregeret for marginalt foderforbrug

Slagtegrise

De økonomiske konklusioner for slagtegrise fremgår af tabel 8 ved forskelligt noteringsniveau.

Tabel 8. Slagtegrise (30-116 kg) med en slagtevægt på 88,2 kg. Økonomisk konsekvenstabel baseret på Beregnet Smågrisenotering

Notering: Danish Crown, kr./kg		9,75	10,75	11,75	12,75	13,75
Afregningspris inkl. efterbetaling, kr./kg		10,84	11,84	12,84	13,84	14,84
Smågrisepris 30 kg		375	419	464	508	552
Slagtesvin	+/- ændring	Kr./ gris	Kr./ gris	Kr./ gris	Kr./ gris	Kr./ gris
DB per gris	Notering	80	125	170	215	259
Daglig tilvækst, g/dag*	1055 +/- 100 g	0-7,1	0-11,1	0-15	0-19	0-22,9
Slagtevægt ændring i kg **	+/- 1 kg slagtevægt	1,9	2,9	3,9	4,9	5,9
Døde/kasserede, %-point	+/- 1 %	6,8	7,5	8,1	8,8	9,5
Noteringsuafhængige værdier						
FESv per kg tilvækst	+/-0,1 FESv/kg	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8
Grise i basisvægt, %-point	+/- 10 % afregnet til basisvægt	9,1	9,1	9,1	9,1	9,1
Kødprocent, %-point	+/- 1 %	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Prisændring eget slagtegrisefoder	+/- 0,1 kr. pr FESv	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0
Værdi løbende efterbetaling med 7,5 % i rente ***	+/- 1 kr./kg	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Renteændring, %-point	+/- 1 %	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9

* Producerede grise per stiplads ændres ** Under forudsætning af at de afregnes til basisvægt

*** Slagtevægt i kg * efterbetaling i kr./kg * ejerens lånerente i % p.a. * (14 måneder/12 måneder) * 0,5

De noteringsuafhængige værdier er vigtige elementer for en slagtegriseproducent da forbedringer i forhold til landsgennemsnit ikke deles med smågriseproducenter.

Table 9. Ændring i kødprocentniveau har følgende værdier i enheden øre/kg

Kødprocent, gns.	Enkeltdyr = kødprocentmaske øre/kg	Afregning potens funktion, øre/kg	Værdi i øre/kg 1 %-point forbedring fra før niveau	Værdiændring i kr./slagtegris ved 87,2 kg slagtevægt
64,1	40,0	39,7	2,6	2,3
63,1	40,0	37,1	4,4	3,8
62,1	40,0	32,7	6,2	5,4
61,1	30,0	26,5	7,9	6,9
60,1	20,0	18,6	9,7	8,4
59,1	10,0	8,9	11,4	9,9
58,1	0,0	-2,4	13,0	11,3
57,1	-10,0	-15,5	14,6	12,8
56,1	-20,0	-30,1	16,2	14,2
55,1	-35,0	-46,3	17,8	15,5
54,1	-50,0	-64,1		

Værdier til so-overlevelse

Et reddet soliv kan reducere spildfoderdage per kuld i en besætning, men hvor meget, kan der kun gisnes om.

I SEGES Insight er det valgt, at besætningens gennemsnitlige spildfoderdage per død/aflivet so/gylt bliver konverteret til en produktiv sodag i forholdet 1:1. Faktoren 1:1 ser umiddelbart optimistisk ud, men korrelationer på sidste landsgennemsnit viste faktoren 1,33. I et demonstrationsprojekt i besætninger med lav so-overlevelse som man så forbedrede, kunne man reducere spildfoderdag per kuld 3,6 gange mere end de færre døde/aflivede søer reelt berettigede til.

Årsagen til at faktoren kan være højere end de "reddede" soliv i sig selv egentlig berettiger til, kommer af, at de ændringer, som måske foretages i det daglige management, lønner sig i flere produktive dage for alle kuld i besætningen.

En besætningsfaktor for disse forhold kræver før-efter sammenligninger. Hvis der er mange spildfoderdage i en besætning, vil fokus på forbedret so-overlevelse komme samtlige søer/gylte til gavn, og dermed give en høj faktor i spildfoderdag-reduktion per kuld. Omvendt vil besætninger med få spildfoderdage/kuld før intervention have en mindre konverteringsfaktor.

I tabel 10 er der lavet økonomiske beregninger for, hvad so-overlevelse er værd per hændelse og ved forskellige noteringer. Der er også vist en vejledende polte-omkostning til og med løbning med en polte-udnyttelsesgrad på 95 %, hvor udnyttelsesgraden udtrykker om polt kan løbes eller ej - baseret på 22 uger i alder til løbning.

Table 10. Værdier for so-overlevelse og LY-polte-omkostninger 22-32 uger

Notering: Danish Crown, kr./kg	9,75	10,75	11,75	12,75	13,75
Forventet so-notering inkl. efterbetaling, kr./kg	7,52	8,19	8,85	9,52	10,19
Værdi per afregnet soliv, kr./so-gylt	1.391	1.515	1.638	1.761	1.885
Daka udgift død so	305	305	305	305	305
Ca. arbejdstid bortskaffelse død so	100	100	100	100	100
Vejledende LY-polte pris ved 22 uger*	1.634	1.759	1.884	2.009	2.134
Foderomkostning polte 22-32 uger**	407	407	407	407	407
Pasning polte 22-32 uger***	209	209	209	209	209
Polte-vaccinationer basis ****	26	26	26	26	26
Omkostning per løbet polt ved 95 %-udnyttelse	2.369	2.500	2.632	2.764	2.895
Salgsindtægt kasserede polte per løbet polt	37	40	43	46	50
Marginal omkostning udskiftning afregnet so med en løbet polt *****	941	946	951	956	961
Værdi per reduceret spilfoderdage/kuld til og med fravæning 7 kg	18	21	24	26	29
Værdi per reduceret spildfoderdag/kuld inkl. smågriseproduktion	22	26	30	34	38
Værdi per reduceret spildfoderdag/kuld inkl. 7-115 kg produktion	29	37	46	54	62
Egen ca. totaludgift per polt/uge omkring 22-32 uger *****	65	65	65	65	65
Polte-vaccinationer udvidet, kr./polt	64	64	64	64	64

* Ca. pris på indkøbt 22 ugers LY-polt inkl. glässer vaccine, transport og genavgift, ** 210 FEsv/polt * pris per FEsv (drægtighedsfoder), *** Ca. 1 time bruges per polt 22-32 uger, **** Basis-vaccination 22-32 uger er mod rødsyge og parvovirus, ***** Et afregnet soliv minus udgifter per løbet polt, ***** Beløbet dækker foder, pasning og husleje (1,9 kvm/store polte), ***** *Dækker udover basis også influenza, parvovirus og PCV-vaccine

Værdi per so-overlevelse

Tabte spilfoderdage på en død/aflivet so var i 2024 er ca. 45 dage som median i de mange besætninger, som er med i SEGES Insight.

Hvis man forbedrer management for alle søer ved øget so-overlevelse, og bruger faktor 1,33, vil det give 59,85 spilfoderdage/kuld. Effekt af færre spilfoderdage fra andre søer indregnes som potentiel værdi ved at øge so-overlevelsen.

En dansk so får ca. 4 kuld. Hvis en so reddes, skal den udskiftes før eller siden alligevel. Et godt bud er, at et reddet soliv sparer 0,5 i so-polt udskiftning/kuld. De fleste sælger ved 30 kg, så der bruges værdi for reduceret spildfoderdag inkl. smågriseproduktion i eksemplet. Ved Beregnet Notering er det 24 kr./dag fra soholdet og ca. 6 kr./dag i smågriseproduktionen via øget producerede smågrise ved at øge so-overlevelsen, dvs. ca. 30 kr./dag ved notering på 11,75 kr./kg.

Med input fra kolonnen på 11,75 kr./kg i DC-notering kan tabel 11 sættes op med enheder og værdier per reddet soliv. Indtjeningen øges med ca. 4.300 kr./reddet soliv svarende til 43 kr./%-point. Med 1.000 årssøer og en plan for at reducere sodødelighed med ca. 2 % er der ca. 86.200 kr./år, som kan modregnes i eventuelle udgifter for at udføre tiltagene.

Table 11. Økonomisk værdi per reddet so-liv per %-point eller ved 1.000 årssøer og 2 %-point forbedret so-overlevelse. Økonomiske værdier er hentet fra DC-notering 11,75 kr. Spildfoderdage faktor 1,33 som landsgennemsnit

	Enhed	Enheder per reddet so	Værdi kr. per enhed	Enhed X værdier
Øget slagteindtægt	Kr./reddet so	1	1.638	1.638
Sparet Daka	Kr./reddet so	1	305	305
Sparet arbejde bortskaffelse død so	Kr./reddet so	1	100	100
Marginal omkostning udskiftning afregnet so med en polt	Kr./reddet so	0,5	951	475
Værdi per reduceret spildfoderdag/kuld inkl. smågriseproduktion	Kr./dag	59,85	30	1.796
I alt per reddet so-liv	Kr./reddet so			4.314
Overlevelse af søer i kr./%-point til og med smågriseproduktion	Kr./%-point			43,1
Per 1.000 årssøer og 2 % bedre so-overlevelse		1.000	86,20	86.200

Hvis man som so-holder har oplevet mange forskellige værdier nævnt for et so-liv, så skyldes det blandt andet, at mange forhold - også besætnings-specifikke faktorer kan spille ind.

Galtgrises økonomiske værdi

Vejledende smågrisepriskorrektion som følge af fordeling af galt- og so-grise er baseret på gennemsnittet af tørfoder-resultater vist i Appendiks [3], og er baseret på foderpriser angivet i dette notat og en notering på 11,75 kr./kg. Økonomien kan forbedres via restriktiv fodring af galtgrise, men vådfoder-anlæg er lidt dyrere per stiplads (skjult omkostning), derfor bruges tørfoder-resultater som reference.

Vejledende priskorrektion er +/- 0 kr./smågris ved 50 % galtgrise, som angiver normalen. Ved 100 % galtgrise minus 50 % normale galtgrise fås 50 x -0,3734 kr./%-point svarende til -18,7 kr./smågrisepriskorrektion ved køb af 100 % DLY-galtgrise. I tabel 12 er der vist forskellige smågrisepriskorrek-tioner, som følge af forskellige niveauer af galtgriseandele på et købt smågrisehold.

Opformeringspolte LY-galtgrise har et yderligere værditab på grund af mindre krydsningsfrodighed end DLY-galtgrise. Markedskorrek-tionen bliver altså ca. - 60 kr./LY-galtgris ved 100 % køb LY-galtgrise i 2025 primo.

Table 12. Vejledende priskorrektion af smågrisepris som følge af kønsfordeling på indkøbte grise, baseret på 2025-priser og effektivitet og værdier fra galt-/so-grise-forsøg [3], og DLY-LY-galtgrise-forsøg [4]

%-andel galtgrise i køb	100 %	90 %	80 %	70 %	60 %	50 %	40 %	30 %	20 %	10 %	0 %
DLY-galtgrise tørfodring*	-18,7	-14,9	-11,2	-7,5	-3,7	0,0	3,7	7,5	11,2	14,9	18,7
LY-galtgrise af smågrise, %	-60,5										

* Formel: (Procentandel galtgrise DLY – 50) * -0,3734 kr./%-point

Konklusion

Som notering er der brugt gennemsnitlige 11,75 kr./kg og der er brugt so- og slagtegrise-foderpriser på ca. 2 kr./FEso og FEsv i perioden til og med september 2025.

Nulpunktsnoteringen er ca. 11,6 kr./kg med anvendte forudsætninger om foderpriser etc.

Krav for et positiv EBIDTA-resultat er $\geq 9,9$ kr./kg i notering.

Disse resultater er for en dansk fuldlinje producent.

Primo 2025 og frem til oktober 2025 tyder alt på et resultat per gris fra undfangelse til slagtning på ca. 16 kr./gris med de forventede afregnings- og foderpriser i perioden, og hvor principperne fra Beregnet Smågrisenotering bruges til at fastsætte "beregnete smågrisepriser". Der er et positivt EBIDTA på ca. 166 kr./gris fra undfangelse til slagtning.

At markedspriser på smågrise nok bliver bedre end beregnet smågrisenotering i perioden gør, at so-holdere med eksport af smågrise forventes at få ca. 75 kr./smågris mere end de her viste resultater. På hjemmemarkedet bruges oftest halv beregnet – halv markedsnotering i smågriseaftaler. Her er effekten ca. 38 kr./30 kg gris.

De færreste produktivetsmålepunkter kan stå alene, når økonomi/produktivitet skal beskrives på en bedrift, men oftest behøves kun ganske få nøgletal.

Søer

Ved salg ved 30 kg og med effektivt og priser som i Beregnet Smågrisenotering vil der være et resultat på ca. 8 kr./smågris før skat, og EBIDTA på ca. 82 kr./smågris. Ved 100 % smågrise-markedsnotering forventes et plus på ca. 90 kr./smågris i resultat før skat og et EBIDTA resultat på ca. 160 kr./smågris.

I produktionen af grise må der aldrig være ensidig fokus på kun én produktivetsparameter. En høj faringsprocent kan købes på bekostning af flere spildfoderdage per kuld, hvis besætningen kun løber søer i sikker brunst. Kombinationen af en høj faringsprocent koblet med få spildfoderdage per kuld viser, at besætningen løber på alle sobrunster, også de mindre gode. En registeret løbning på en mindre god brunst, ville nemlig højst sandsynligt sænke faringsprocenten lidt.

De vigtigste parametre i so-holdet er:

- Mange fravænnede grise/farekuld.
- Få spildfoderdage per kuld – gerne som en afledt effekt af høj faringsprocent.
- En fyldt farestald med ønsket antal faringer og efterfølgende så mange diegivningsdage som muligt til pattegrisene for at øge fravænningsvægten.

For branchen er det vigtigt, at der er fokus på so-overlevelse. Gode handlingsplaner som virker, må godt koste noget i ekstra investeringer eller tid brugt på at passe søer, for der er også penge at tjene på øget so-overlevelse.

Smågrise

På grund af det relativt lille tilvækstinterval fra 7 til 30 kg er ændringer i DB som følge af egne ændringer i produktivitetstal oftest små i smågrise-staldene. Omvendt laver de fleste so-besætninger mange flere grise end landets slagtegrisebesætninger. Små forbedringer i DB/smågris fra 7 til 30 kg har derfor stor effekt på bedriftens bundlinje pga. antal produceret.

Slagtegrise

For slagtegrise ser økonomien således ud. Med smågrise til Beregnet Smågrisenotering forventes der et EBIDTA-resultat på + 85 kr./slagtegris ved en DC-notering på 11,75 kr./kg. Resultat før skat forventes at blive på ca. 8 kr./slagtegris.

Hvis smågrise skal indkøbes til halv Beregnet Smågrisenotering - halv markedsnotering, så bliver alle resultater for slagtegrise ca. 40 kr./gris lavere.

Målt i DB per slagtegris slår selv mindre produktivitsændringer hårdt igennem hos slagtegriseproducenterne fordi der laves ca. 89 kg levende tilvækst per slagtegris. Alle måleparametre er derfor vigtige, men nogle forbedringer kan måske kun opnås på bekostning af andre.

Referencer

- [1] Schlægelberger S. (2024): Grundlag for Den beregnede Smågrisenotering - juni 2024. Notat nr. 2409, SEGES Innovation.
- [2] Maribo. H. og Christiansen M.G. (2013): Økonomi i hangriseproduktion i to besætninger. Meddelelse nr. 984, Videncenter for Svineproduktion.
- [3] Pedersen A. Ø. og Holm M. (2015): Vådfoder eller tørfoder til so-, galt- og hangrise. Meddelelse nr. 1023, Videncenter for Svineproduktion.
- [4] Velander I, B. Nielsen og J. Vinther. (2013): Produktionsegenskaber og økonomi ved produktion af DLY- og LY-galte. Meddelelse nr. 963, Videncenter for Svineproduktion.

Appendiks

Tablet 13. Kødprocent på so- og galtgrise 2004-2021 samt forskelle. Hangrise steg 1,3 i kødprocentenheder fra 3. oktober 2016 på grund af mere reel klassificering (absolut ændring). Springet på små 1 kødprocentenheder fra 2016 til 2017 skyldes denne ændring. Fra 8. maj 2023 sænkes kødprocent med ca. 2,9 % for so-galtgrise via ny klassificering. Hangrise får egen kødprocentklassificering-ligning. Foreløbige tal angiver, at de falder med 3,2 %-point efter 8. maj 2023

År	So	Galt	Gns. kødpct. So- og galtgrise	Forskel kødpct. So- og galtgrise	Kødpct. Hangrise
2004	60,84	59,25	60,05	1,59	60,95
2005	60,88	59,35	60,12	1,53	61,15
2006	61,02	59,52	60,27	1,50	61,16
2007	61,05	59,56	60,31	1,49	61,13
2008	61,07	59,61	60,34	1,46	60,98
2009	60,87	59,51	60,19	1,36	60,90
2010	60,81	59,51	60,16	1,30	60,75
2011	60,97	59,71	60,34	1,26	60,80
2012	60,97	59,72	60,35	1,25	60,81
2013	60,99	59,47	60,23	1,52	60,92
2014	61,03	59,40	60,22	1,63	60,92
2015	61,16	59,59	60,38	1,57	60,94
2016	61,38	59,70	60,54	1,68	61,49
2017	61,42	59,73	60,58	1,69	62,42
2018	61,75	60,15	60,95	1,60	62,72
2019	62,14	60,52	61,33	1,62	63,05
2020	62,38	60,71	61,55	1,67	63,29
2021	62,68	61,03	61,86	1,65	63,53
2022	63,09	61,50	62,30	1,59	63,72
2023*	60,20	58,60	59,40	1,59	60,52

- Foreløbige og kun kødprocenter efter 8. maj 2023

Værdifastsættelse af galtgrise med noteringsforhold og priser

Den historiske udvikling i udstyr til måling af kødprocent gør, at kun nyere forsøg kan bruges som grundlag for forskel i kødprocent mellem so- og galtgrise.

Forskellen mellem so- og galtgrise i produktivitet er ganget igennem med økonomiske enhedsværdier fra slagtegrisetabellen baseret på nyere forsøg fra SEGES Innovation.

Tablet 14. Værdier er taget fra økonomisk konsekvens - slagtegrise, bortset fra kødprocent som er den marginale forskel i kødprocent-afregning på so-grise minus galtgrise i sidst kendte kødprocentlandsgennemsnit fra klassificeringskontrollen

Enhedsværdi	Kr./enhed
Daglig tilvækst +/-100 gram	15,0
FEsv/kg tilvækst +/- 0,1	17,8
Kødprocent +/- 1 point	9,0
Kødprocentafregningsforskel so-grise versus galtgrise øre/kg	16,0
Kødprocentafregningsforskel DLY-LY-galtgrise øre/kg	14,7

Tabel 15. Produktivitet og økonomisk forskel mellem so- og galtgrise i DB/slagtegris når daglig tilvækst omregnes til værdi per gris med median værdier fra dette notat

	Forskel daglig tilvækst	FEsv /kg	Kødprocent	Korrektion tilvækst, kr./gris	Korrektion FEsv/kg tilvækst, kr. /gris	Korrektion kødprocent, kr./gris	Økonomisk tab galtgrise, kr./gris
Vådfoder*	29	0,090	-1,30	4,35	-16,02	-11,70	-23,4
Tørfoder**	42	0,140	-1,60	6,30	-24,92	-14,40	-33,0
Restriktiv vådfodring**	-27	0,100	-0,80	-4,05	-17,80	-7,20	-29,1
Semi ad libitum vådfodring**	-27	0,090	-0,80	-4,05	-16,02	-7,20	-27,3
Pelleteret tørfoder ad libitum**	32	0,170	-1,80	4,80	-30,26	-16,20	-41,7
Gns. tab ved tørfodring og galtgrise	37	0,155	-1,7	5,55	-27,59	-15,30	-37,3

* Meddelelse nr. 984, Videncenter for Svineproduktion

** Meddelelse nr. 1023, Videncenter for Svineproduktion

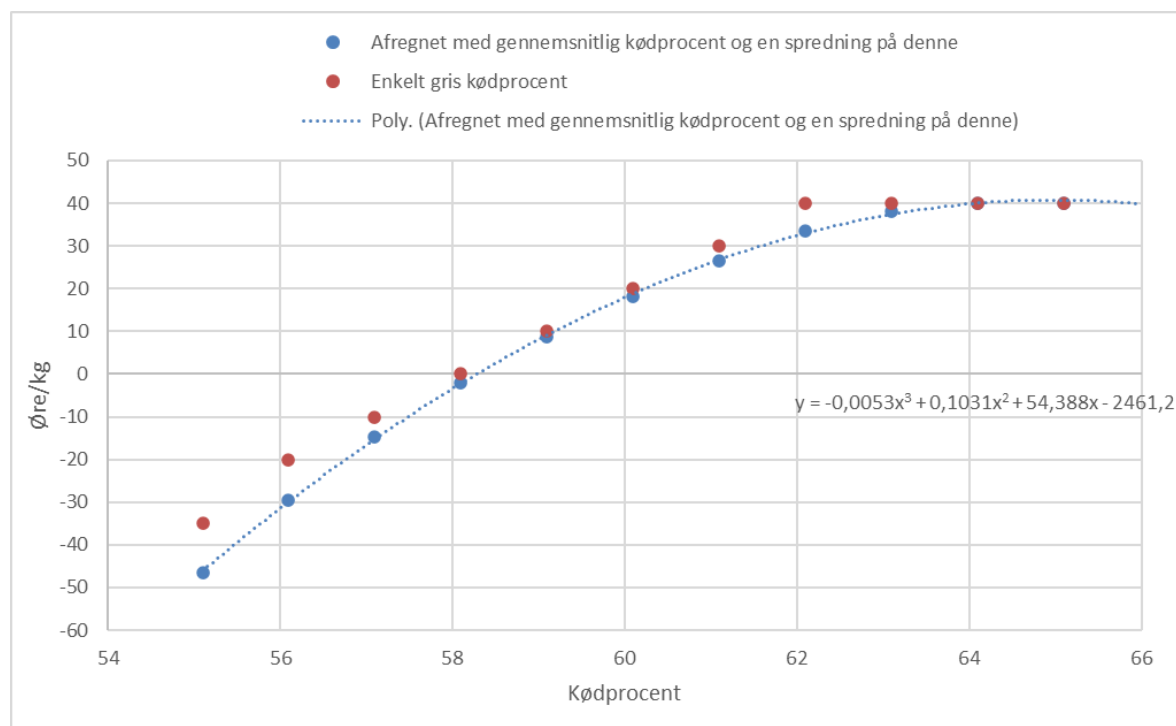
Kødprocent-afregningspris og formel

Den sammensatte kødprocentafregning gav et output i simulering som vist i tabel 10, der med høj præcision kunne beskrives via en tredjegradslikning, her kaldet potensfunktionsafregning, hvori besætningens gennemsnitlige kødprocent indgår.

Øre/kg i kødprocent-afregning $f(x)$ =

$$0,0053*(gns. kødprocent)^3 + 0,1031*(gns. kødprocent)^2 + 54,388*(gns. kødprocent) - 2461,2$$

Figur 1 viser denne likning grafisk sammen med hvis en enkelt gris havde den samme kødprocent.

Figur 1. Besætningsgennemsnitlige kødprocent (halvt so-grise-galtgrise) og forventet kødprocentafregning i øre/kg slagtekrop

SEGES Innovation

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000 - F: +45 8740 5010 - E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende notatets informationer.